

Arkivnr: 2014/17238-24

Saksbehandlar: Trond-Harald Alvær

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		13.01.2015
Opplærings- og helseutvalet		20.01.2015

Orientering om bruken av/erfaringane med Vekslingsmodellen

Samandrag

Fylkesrådmannen viser til møte i Opplærings- og helseutvalet 12.11.14, der Aslaug Hellesøy sette fram følgjande førespurnad:

«OPHE ber om ei orientering om bruken/erfaringane av vekslingsmodellen i HFK, gjerne levert i møte i OPHE i januar 2015».

Opplærings- og helseutvalet fatta følgjande vedtak i møte 17. januar 2012, sak 5/12;

«Opplæringsavdelinga skal utrede muligheten for at man i enkelte utdanningsløp kan ta praksis før teoridelen. Administrasjonen ser på muligheter for å gjøre tilbudet søkbart for elevene. I tillegg bør administrasjonen se om det er mulig med andre fleksible tilbud, og om disse eventuelt kan være søkbare i studiekatalogen.»

Det er diverre ikkje mogleg å gjere forsøksordninga søkbar i Vigo. Dette har si årsak i systemtekniske grenser som Vigo har. Vigo er ikkje dimensjonert og tilrettelagt for forsøksordningar. All handsaming og organisering i samband med forsøksordninga *Vekslingsmodellen* er gjennomført på manuell måte. Tilbudet er omtalt i søkjarkatalogen i 2013 og 2014, og for 2015 i inntaket til vidaregåande skule. Alle som er involverte i prøveordninga har bidrege til ei saumlaus gjennomføring. Forsøksordninga med *Vekslingsmodellen* har til no vore ein suksess. Alle deltakarane viser ein einestående entusiasme i sin innsats på skule og i bedrift.

Forslag til innstilling

1	Opplærings- og helseutvalet tek orienteringa til etterretning.
2	Opplærings- og helseutvalet gir sin tilslutnad til at forsøksordninga held fram innan dei eksisterande programfagområda, men ønskjer ei gradvis utviding til andre programfagområde.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 16.12.2014

Innleiing:

Fagopplæringskontoret har sidan vedtaket blei fatta, jobba systematisk saman med bransjane sine opplæringskontor og dei samarbeidande vidaregåande skulane med etableringa av forsøksordninga *Vekslingsmodellen* innan dei to programfagområda som er omfatta av ordninga.

Det er diverre ikkje mogleg å gjere forsøksordninga søkbar i Vigo. Dette har si årsak i dei systemtekniske grenser Vigo har. Vigo er ikkje dimensjonert og tilrettelagd for forsøksordningar. All handsaming og organisering i samband med forsøksordninga *Vekslingsmodellen* er gjennomført på manuell måte. Tilbodet er omtalt i søkjarkatalogen i 2013 og 2014, og for 2015 i inntaket til vidaregåande skule. Alle som er involverte i prøveordninga har bidrege til ei saumlaus gjennomføring. Forsøksordninga med *Vekslingsmodellen* har til no vore ein suksess. Alle deltakarane viser ein eineståande entusiasme i sin innsats på skule og i bedrift.

To programfagområde innan yrkesfag blei valt ut: *Bygg- og anleggsteknikk tømrarfaget* og *Helse- og oppvekstfag*. *Bygg- og anleggsteknikk tømrarfaget* - eit samarbeid mellom Slåtthaug vidaregåande skule og Byggmestrenes Servicekontor AS, som er bransjens eige opplæringskontor innan tømrarfaget. *Betongfaget* var det andre faget innan ovannemnde studieretning som blei valt. Også dette er eit samarbeid mellom Slåtthaug vidaregåande skule og opplæringskontoret for bygg- og anleggsteknikk, heretter kalla BYGGOPP, som er bransjens eige opplæringskontor innan betongfaga.

Innan programområdet *Helse- og oppvekstfag* er det etablert eit samarbeid mellom Olsvikåsen vidaregåande skule og yrkesopplæringsavdelinga i Bergen Kommune. Alle søkjarar til Vg1 tilhøyrande det programområdet der forsøksordninga med *Vekslingsmodellen* skulle utprøvast, fikk eige brev om moglegheit til å søkja seg til *Vekslingsmodellen*. Våren/sommaren 2013 blei 44 søkjarar til helse- og oppvekstfaga kalla inn til intervju. Ved skulestart i august 2013 starta det 1 klasse i helsearbeidarfaget med 9 elevar, og 1 klasse i barne- og ungdomsarbeidarfaget med 11 elevar. For bygg- og anleggsteknikk blei 21 søkjarar til tømrarfaget kalla inn til intervju. Her starta det opp med 14 elevar ved skulestart. Diverre blei det ikkje starta opp klasse i betongfaget grunna få søkjarar.

Seinhaustes 2013 blei det vedteke at ordninga skulle halda fram for inntaket 2014. Same prosedyre som i 2013 blei vidareført. Til oppvekst- og helsefaga var det 62 søkjarar fordelt på 32 til barne- og ungdomsarbeidarfaget og 30 til helsearbeidarfaget. Ved skulestart i august 2014 starta det 1 klasse i helsearbeidarfaget med 10 elevar, og 1 klasse i barne- og ungdomsarbeidarfaget med 10 elevar. For bygg- og anleggsteknikk blei 21 søkjarar til tømrarfaget kalla inn til intervju. Her starta det opp med 11 elevar ved skulestart. Innan tømrarfaget opplevde vi at tre ungdomar som hadde fått plass, takka nei til plassen og ville gå det ordinære løpet. Dette medførte at det blei opna for søkjarar utan ungdomsrett då tilbodet kunne bli lagt ned grunna få elevar, og det såleis ikkje var grunnlag for å starta opp ein vekslingsklasse i tømrarfaget. Diverre blei det ikkje starta opp klasse i betongfaget grunna få søkjarar også i 2014.

Erfaringar:

Pr d.d. er vi godt på veg med andre kullet som er tatt inn til forsøksordninga i *Vekslingsmodellen*, og så langt er erfaringane svært gode. Det har ikkje vore fråfall eller noko ugyldig fråvær i skule eller bedrift. Utfordringa i *Vekslingsmodellen* er viss det skulle oppstå ein situasjon der ein elev som har delteke i lang tid, vil slutta. Vedkomande vil då ikkje vera kvalifisert til å gå inn i eit ordinært 2+2-løp. Vi opplevde i det første kullet i tømrarfaget at ein elev ikkje ville halda fram i vekslingsklassen. Her var tidspunktet for omvalet tidleg på hausten, så skulen makta å få eleven inn på eit ordinært løp utan at det var til ulempe for eleven eller skulen. Alle elevar som ynskjer seg til *Vekslingsmodellen*, blir gjort merksam på at eit feilval vil kunna medføra at dei ikkje er kvalifisert til å gå inn i eit ordinært løp, men må venta til nytt ordinært inntak. Som tidlegare nemnt, har ikkje denne situasjonen oppstått til no. Dei samarbeidande opplæringskontora og skulane har alle gjort ein formidabel innsats for at forsøksordninga skal lukkast. Opplæringskontora har garantert for læreplass til alle elevane som deltek i *Vekslingsmodellen* og har også garantert for at elevar frå Vg2 ikkje skal diskriminerast ved inntak av nye lærlingar til lærebedriftene som også deltek i

forsøksordninga. Dei samarbeidande skulane har bidrege i stor grad til fleksibiliteten i prøveordninga. Til dømes ville ein elev ved Slåtthaug bytta tilbake til ordinært løp etter kort tid. Skulen la til rette for at overgangen skulle opplevast på ein god måte for eleven. Heldigvis skjedde omvalet så tidleg i skuleåret at det ikkje var noko problem å bytta. Vidare er det også viktig å trekkja fram lærarane sin fleksibilitet i forhold til at det blir ei skeiv arbeidsbelastning for den einskilde lærar, sidan undervisninga dei første 6 månadene er krevjande og intensiv. Det same er også tilfelle ved dei periodane der lærlingane er tilbake i skulen. Det skal nemnast at forsøksordninga ikkje overskrider gjennomsnittleg tal arbeidstimar gjennom året i eit normalt lærarårsverk. Ved einskilde høve har det vist seg føremålstenleg med to-lærar for å yrkesrette faga i tilstrekkeleg grad. Hadde ikkje lærarane og skulane vore så fleksible i forhold til ovannemnde, hadde vi ikkje lukkast med prøveordninga.

Ein annan positiv konsekvens er den motivasjonen og lysta til læring den einskilde elev utviser både i skule og bedrift. Det viser seg også at karakternivået er gjennomgåande høgare enn i tilsvarande klassar i det ordinære løpet. Dette viser seg klart i at elevane gjer ferdig heile Vg1- pensumet i matematikk på seks månader.

Som ei oppsummering og konklusjon så langt er alle som deltek vel nøgde med ordninga og resultatata ho til no har gjeve.

Vegen vidare:

Etter igangsetting av kull nr. 2 hausten 2014 innanfor dei same faga som ordninga vart etablert rundt, er tida inne for ei varsam utviding innan fleire programområde. Det er tatt eit initiativ frå frisørbransjen med ynskje om ein vekslingsmodell i deira fag og eit samarbeid mellom bransjen sitt opplæringskontor og Årstad vidaregåande skole. Her er det søkjararar til Vg1 *Design- og handverk* som vil få eit tilbod om deltaking i *Vekslingsmodellen*. Det er fleire bransjar som ynskjer at det skal startast opp ordningar på andre programområde enn dei som allereie er etablert. Fagopplæringskontoret meiner at ei forsiktig utviding av forsøksordninga i åra som kjem, er forsvarleg. Ein viktig faktor for å lukkast er ei brei forankring hjå dei som samarbeider om ordninga.

Talet på ungdommar som søker seg til yrkesfaglege utdanningsprogram er ikkje aukande, og det er ikkje eit mål at *Vekslingsmodellen* skal utkonkurrera dei ordinære løpa gjennom Vg1 og Vg2. Det må også gjerast merksam på at det må vera nok tilgjengelege læreplassar for alle i *Vekslingsmodellen*, men også for dei som søker læreplass etter gjennomført Vg2. *Vekslingsmodellen* skal vere eit supplement til allereie eksisterande tilbod og ikkje ein konkurrent.

Hordaland Fylkeskommune er saman med mange andre fylkeskommunar med i den nasjonale ordninga der Utdanningsdirektoratet er den eininga som har tilsyn med prøveordninga. UDIR følgjer opp forsøksordninga der alle som deltek er pålagde å rapportera to gonger pr. år om korleis prøveordninga utviklar seg.

Hordaland Fylkeskommune er også utteken til deltaking i eit nasjonalt forskingsprosjekt der FAFO (Norsk samfunnsvitenskapelig forskningsstiftelse) og NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning) er ansvarleg for gjennomføringa. Resultatet av forskingsprosjektet vil truleg vera bestemmande for om forsøksordninga med *Vekslingsmodellen* vil bli ein del av det ordinære tilbodet, og om forsøksordninga har levd opp til det som er lagt som føring for yrkesfaga gjennom Stortingsmelding 20 om fleksibilitet i yrkesfaga.